

szombat, octob. 26.

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; szózat Bajzától a magyar színház ügyében; budapesti napló: időjárás, a hidúgy előre halad; kávéházak esinoshulása, magyar játékszin, 's a t.; különféle: esabrendeki rabló-merény, ipar - 's tőzsérügy; vasutaink; 's a t.) Spanyolország (Espantero legközelebbi vállalat; 's a t.) Anglia (Hodges alexandriai főconsul; nézetek a keleti kérdéstről; a vasutak 's légszusz nem új találmányok; 's a t.) Németország (a kormány nyilatkozványa Dunin érsek ügyében; 's a t.) Törökország (M. Ali folyvást ármánykodik; adatok róla és a szultánról; 's a t.) Gabonaár. Dunavizallás.

Magyarország és Erdély.

Őcs. k. Fensége, tisztelt szeretett Nádornék, kegyeskedék f.h. 16kán, hazai szobrászunk Ferenczy István műtermét, b. Forrayné udvari hölgye kíséretében meglátogatni, 's magát a részint kész, részint munkában állott szobrok's mellképek felől, a művész által nyájás leereszkedéssel értesítettü. Szép e' magas példa nagyainknak: miként tartásuk érdekeikben a' honi művészetet! szép elősugára ez azon biztató reménynek, hogy a' honi művészet egyik legszebb ága, a' szobrászat, mely most egyetlen Ferenczyknben pontosúl, valahára kifejlendik árvaságából!

Epen most hagyá el következő, nemzeti érdekű és nagy figyelemre méltó munka a' sajtót: „**Szózat a' pesti magyar színház ügyében.** Bajzától.” Nemzeti színészetünk ügyét oly hő részvétellel pártolja minden hazafiu kebel, hogy annak állandó megalapulását ohajtási közt első 's legkitünőbb helyre méltatja, mint egyik leghatalmasb emeltyűjét a' hazai nyelv előmozdításának 's nemzetiség - ébresztésnek. Bajza, mint egykori igazgatója a' pesti színháznak, igen sok és igen kielégítő fölvilágításokat adhat e' nemzeti nagy ohajtásra nézve, 's főnebbi munkája ezenkél még azért is méltó legnagyobb figyelemre, mivel az igazgatás iránt is saját tapasztalásából merített czélszerű javaslatokat foglal magában, az eddigi gyakor igazgató - változás pedig tetteleg tanusítá, hogy épen e' pont kíván legelőkelőbb gondot 's leghathatós orvoslást, ha a' nemzet méltóságának megfelelő álláspontra akarjuk emelni nemzeti színészetünket. A' körülményesb jelentést mai Értesítők közli.

Budapesti napló. Szép őszi időnek tán vége; három nap óta csekély szüneteket kivéve szakadatlanul esik, 's a' lég rögtön annyira meghűvesült, hogy a' fűtést több házban megkezdék. A' közelgő vásárra nézve igen kellemetlen e' tartós esőzés, mert az utakat hazánk nagyobb résziben megronthatja. Mindazáltal mára szépen kiderült. Pücker-Musk. hg. f. hó 21én, „Arpád” gőzösön visszaérkezék Pestre Bábólnáról; 's már bizonyos, hogy tavaszig itt mulatand, 's hír szerint házat is szándékozik venni fővárosunkban. — Oct. 19ikén este 7 órakor „Zófia” vas gőzös, Gerritsen kapitány parancsi alatt Pestre érkezék 's most az ó-budai hajógyárban van kigazítás végett. E' hajó különösen kitünik rendkívül csinos elrendezése, 's azon kedvező körülmény által, miszerint nem merül mélyen vízbe, mi igen nagy hasznu, főleg felső Dunánkon, mely gyakran oly csekély mélységű, hogy a' többi gőzös fél pályáját is alig végezheti elakadás nélkül. — Igen rövid idő múlva megkezdik a' hidépítést Budapesten, mire nézve már a' szükséges előkészületek egy része megtörtént. Új évtől kezdve a' budai katonai élelem-tár és sütő-ház istállókkal együtt külön e' végre bérlett házakba fog szállítani, hogy t. i. a' leromboláshoz minél előbb lehessen fogatni. Az egész ország csak legnagyobb örömmel látja annak közelebbi teljesülését, mire majd egész évezred óta volt szüksége, 's mit mind annyi idő óta csak remények és ohajtások országában kelle látnia. — Kávéházaink folyvást szépülnek, ámbár Pest darab idő óta híres e' tekintetben; meg kell mindazonáltal vallani, hogy e' szépülés szorosan külsőleg értendő, mert a' kávé, melytől tulajdonképen nevüket kölcsönzik ez intézetek, oly silány, néhány egyes kivételekkel azonban, hogy a' legszenvedélyesb kávéivó is kigyógyulna e' vágyódásából, ha kizárólag kávéházakban kellene azt teljesítenie. Annál dicséretesb dolgokat mondhatni azonban a' külső diszről, mely főleg az „Angol királyné” megnyilta óta, naponként nagyobb fényben kezd mindenütt mutatkozni. Oct. 24én a' casino-épületi kávéház nyílt meg szokott esti zenével; a' kávéház igen pompás és kényelmes elrendezése hír szerint mintegy 13 ezer forintba került. A' gyönyörű kilátás is rendkívül emeli a' mulató-terem díszét. A' „Magyar király” kávéháza is új butorzatot kapott, mi pedig legörvendetesb, főképen szellemi fejlődésünk tekintetéből, az azon szép körülmény, miszerint az illy kávéházakban 40—50 's több honi és külföldi hírlapot is láthatni, még pedig mind kézben és olvastatva. — Chio-lich játékszini zsebkönyvet ad ki, mely rövid idő múlva elbagyandja a' sajtót; a' munka német nyelvű ugyan, de annyiból mégis érdekes, hogy a' budapesti két német színházon kívül a' nemzetiről is szól, és Bartháné, Komlóssy Ida, Erkel és Szerdahelyi arcképeiket is adandja. Lehetlen helyesleni azon pazérlást, mely e' tekintetben darabidő óta divatozni kezd. Versek már mindennapisággá aljasultak, 's a' koszorúkat is szégyenleni kénytelen már a' valódi művész, mióta kontárok és elefántok is röpkenyvel díszesítettek, 's mi lesz az arcképekékből, ha végre minden kezdőnek vonalmai ecsettel 's vésővel leendnek örökítve? Végre nem sokára a' zártszéknyitókra és cédulahordókra kerülend a' sor. Az illyest egyenesen művészet-lealjasításnak mondhatni. — Nagy Ignác „Szinmütáranak” 6ik füzeté elhagyá a' sajtót 's minden könyvárusnál kapható két ezüst huszason. Tartalma: „Savage Richard” szomoruj- 5 felv., Gutzkow Károly után ford. Lukács Lajos. Gutzkow neve sokkal ismertebb az egész művelt Európában, hogysem dicséretére valamit mondani kellene; említésre méltó mindazáltal, hogy e' legújabb műve német nyelven még nem jelent meg nyomtatásban, 's így a' kiadó az eredeti kiadást előzé meg a' magyar fordítással. — Nemzeti színpadunkon f. hó. 19ikén Bognár jutalmára „Ismeretlenő” adaték bérszűnettel; 20ikán „Szebeni erdő” 21én „Borgia Lucretia”; 22ikén „Haramják” Schedel fordítása szerint Czelesztin jutalmára bérfolyamban; Czelesztin utóljára lépe föl ez este mint vendég, 's egyszerre Moor Ferencz és Károly szerepeit adá; a' közönség örömmel látta Czelesztin utolsó fölléptét. 23án „Két-

alaku” jöve színpadra: 24dikén „Gemma di Vergy”, melyben még egyszer utóljára lépett föl Bognár mint vendég. Baba kisasszony, az elefánt, meggyőzé az operát, mert színházunk jó formán őrös volt az este, míg a' félváros az emilitt állat-művészt siette csodálni; 25ikén bérszűnettel Szentpétery jutalmára a' mult számunkban említett „Ludas Matyi.” Híre jár, hogy olasz dalszínész-társaságot szándék fölléptetni nemzeti színpadunkon; de nemzeti színészetünk javára még sem valósult ez állítás, mert az igazgatóság józanul átlátta, hogy olasz dalművekkel nem mozdíthatni elő hazai nyelvet és nemzetiséget, a' pesti magyar színházat pedig csupán e' két nagy czélből építették az egész hazabeli adakozók 's koránsem pusztá fülesiklandásért. —

(Vasutaink.) Az igen szép őszi idő rendkívül kedvező volt épülőben levő vasutainkra, azonban jövő ősztől még sem igen várhatni a' bécsyőri vasut tökéletes elkészülését az első állomásig. E' vasut a' triesztinek előkészülete, mely kapcsolatban leend ezzel, 's melyre nézve már legkedvezőbb a' remény. Ha a' trieszti vasutat az éjszakai pályavonal meghosszabításának gondoljuk, ezt pedig folytatni bísszük Csehországig, mi kétségkül meg fog történni, ugy az ádriai tengert Moldva folyammal látjuk szakadatlan kapcsolatban, mely vonal bizonyosan leghosszabb leend egész világrészünkben. A' pozsony-nagyszombati vasut, mellyen 900 ember folyvást dolgozik, jövő tavaszkor Sz. Györgyig bizonyosan elkészülend. —

Ge d e l l 5 n, oct. 12kén: A' fenszületésük leginkább jó tetteikben fénylenek, mellyek ha az emberiség tiszta szeretetéből, az alacsony önzés szennyétől távol, egyedül nemes szívök sugalmiból erednek, minden jök szeretetét, sőt ellenségeik tiszteletét is méltán aratják; azoknak szívükben pedig, kiknek könnyei e' ns tettek által letörlesztettek, örök hálaloszlopot emelnek. Rég szentelve állilly emlék e' mvaros minden rendű, és vallásu lakosi szívében szeretett földesurok fm. Grassalkovich Antal hg ur tiszteletére, kiben atyjokat szeretik minden napként tetéztetnek; így most is viszon-szeretetének kegyével majd naponként tetéztetnek; így most is hosszabb betegsége után alattvalóji közt megjelenvén minden valláskülönbség nélkül három ezer forintot osztatott ki olly házi szegények közt, kiket ugyan inségnyom, de szerénységök gátolja szükségök megvallását; illy atyailag ápolja ő az iskolát is, mellyben az utóbbi próbatétkor a' jelesbeket tíz darab arannyal jutalmazá. Hasonlag ritka erényekkel tündöklő hercegnője, a' felett, hogy apró alattvalóit minden iskolai szerekkel ellátja, az első fiúcskának ezüstasztali készületet gyönyörű borítékban, a' lyányának pedig drága nagy kendőt 's két aranyat ajándékozott. A' ns tett önmagában leli ugyan legfőbb jutalmát, 's ámbár ezek nyilvánítását a' kegyes adakozók szerénysége tán ellenzi, de kik e' jökben részesültek szíves elismeréssel hálájok némi adóját ohajtván lefizetni, az ég áldását kéri atyáskodó földesurokra! —

Tőzsér - pénz - s iparügy: F l u m e, oct. 11én. Reménylők, hogy jövő hónapokban nevezetes mennyiségű bánági gabna fog külföldre szállítani. Ugyanis e' napokban Triesztből többféle megrendelés érkezett, mellyek következtében egy stajo veneto (egy és egy negyed pozsonyi mérő) tiszta buza ára 5 forint 10 krrap. p. ment fel. Angliából nyert tudósításink szerint a' termés ott igen silány volt, mi pedig a' gabna minőségét illeti, az a' legalábbvalók közé tartozik. Franciaországban, hol eleinte a' természettel meg valának elégtülve, már most szükség mutatkozik, 's a' francia gabnamérték (két stajo veneto) 32 frankkal fizetettük. Ugyazinté Toscanában a' tulajdon termés koránsem lesz elegendő; melly körülmények Fluméra 's Magyarországra nézve annyival kedvezőbbek, minél bizonyosb, hogy a' szép és teljes szemű bánági búzabúza mult évben, kivált pedig Angliában, köztetszést nyert. Végtelenül hátráltatja kereskedésünket a' vízfogyatkozás a' Száva és Kulpa folyamokban, minthogy e' miatt a' hajók tovább nem haladhatnak 's azon 20,000 mérő, melly jelenleg Károlyvárosban, 's más 30,000, melly Szászeken van lerakva, Horvátország tulajdon szükségéi pótlására sem elegendő. Ugyan a' vízfogyatkozás okozza, hogy a' már utban levő terhelt hajók rendkívül sokáig kénytelenitvéen vesztegleni 's a' téli idő közelitvén, ezek az idén másodsor többé nem rakodhatnak. Kellemetlen színte, hogy egy párisi nagykereskedőház az idén vásárolván először nagyobb mennyiségű magyar dohányt, ennek a' tengerparthoz szállításában a' fennemlített okból már több hónap óta hátráltatik. Mindenki átlátja tehát, hogy a' Száva és Kulpa szabályozása legfőbb figyelmet és tekintetet érdemel, minthogy e' nélkül Magyarország számtalan becses természetnyi a' külföldiekkel soha versenyezni nem fognak. — A' szegzárdi hegyeken f. hó első hetében a' szüret általánoson végre jutván, annak bár mennyiségre középszerű állásos következményit a' természet és munkásoknak már négy évig nem látott 's hallott zajos 's vig csoportjai eléggé igazolják. Az új bor akóját minőségéhez képest 2—3 pengő ft. veszik, a' szemes természetök azonban, kik a' szürettel töppedt (aszu) szemek nyerhetése végett is nem hamarkodtak, ez árt erős, fekete és zamatos boraikért kicsinylik. — Győrött is, valamint hazánk majd minden részeiben igen kedvező volt az idő a' szüretre; a' termést mindazáltal sem mennyiségre, sem minőségre nézve nem hasonlíthatni az 1834ikéhez. A' must akója 6, 7, 8 váltó forinton kelt. A' Duna rendkívüli csekélyisége miatt igen kevés gabnaérkezik a' fölvidékre, minek következtében Győrött valamennyire emelkedni kezd a' gabnaár. — M é n e s e n is végre ment a' szüret, az idő rendkívül kedvező volt, a' termés minőségre inkább jó mint mennyiségre, kivált azoknál, kik a' szedés-sel valamennyire késtek. Általában a' bor jószágát tekintve az a' 34dikéhez hasonlő azonszerevéttel, hogy most aszúbor több 's jobb készült azoknál, kik az idő különös kedvezését látván, minőségre inkább mint mennyiségre törekedtek, mi általában a' közönséges borokra nézve is kívánatos volna, hogy ezen különben igen jeles boroknak már esökkenni kezdő hírét helyreállítaná. Magyaráton, hol

különbön a' legjelesb fehér asztaliborok teremnek, az idén igen szomorú szüret volt, tönkre tévén az aug. 2diki jég a' szőlőbirtokosok minden reményit annyira, hogy csak egy tized részhez juthattak termésöknek, mi annál fájdalmasb, minél jobb minőségű 's több mennyiségű borra számolhattak. Szomorú látvány volt a' gazdagon rakott tőkéken végkép elfonnyadt 's minden nedv nélkül függő számtalan fürtöt szemlélni; ugyanezen csapás érte a' galsai szőlőket is 's a' világosiaknak egy részét. Az új bornak nagyobb kelete volt mint tavaly 's magasb áron. Egyébiránt bár a' legkellemesb őszi söt mondhatni nyári napok derítették a' szüretelőket kedvét, mind a' mellett legnagyobb esennel folytak azok el, holott az előtt számtalan zene 's tánczvigalom éleszté ezen környéket. Vajjon erre nézve nincs é Priesznitz korszakának némi befolyása? vagy csak a' korszellem bélyege ez, mely az örömkitérőseket ily módon szelidíti?

KÜLÖNFELE. Csabrendek, oct. 10én: F. hó 6kán esti kilenczedfélkor öt rabló Bogyay t. bíró és csabrendeki közbirtokos lakának bel udvarába, két rendű kerítésen, lajtorja segédelmivel lopózott. A' rablók első tette volt, a' konyháknak, mely előcsarnok által választatik el a' lakháztól, elfoglalása; hol a' latrok egyike a' mosogatással foglalkodó szolgálók mellének szegzé puskáját 's agyonlövéssele fenyegetve parancsola néma hallgatást, egy másik más állomást von, három pedig a' még be nem zárt előszoba ajtajánál foglalta helyet. Vacsoráját végezvén a' köz-tiszteletű háziur, lefekvés idején hírlapok olvasásához szokott fogni, minek végzetivel egyetlen gyermeke hálószobájába ment, ezt imádságra 's lefekvésre intendó. Bevett szokása volt Bogyay urnak, lefekvés előtt cseledeit megsemmélni, e' czélból tehát most is, veszélyt nem is gyanítva, kinyitja előszobája ajtaját, 's még ki sem lép a' küszöbön, midőn az ott álló 's gyilkolószerekkel ellátott három gonoszlelkű hirtelen megrohanja és sűrű baltaütések közt szobájába visszanyomja. A' szobába visszaverettet most az ajtóhoz közel fekvő ágyának szoríták 's fejének irányzott baltaakkal sujtoztatják. A' minden fegyvert és segédelmet nélkülöz, noha e' megtámadóktól nem más mint a' legkínosb halált várható, még sem vesztvén lelki éberségét, izmos karjait feje védelmére fordítva, Jézus neve kiáltozása közt, karjai által tartja fel a' fejének czéllott halálos ütéseket 's már lerokadandó vala, nem bírván a' fej őtalmára tartott összezuzott karok a' védelmet, midőn a' mennyei kar nyújtja sege'elmet. Ugyanis a' vésszobában volt dajka, látván ura távolíthatatlan halálát, a' haramiak közt kitérni segedelem végett megindulván, egy baltaütéssel, mely mégsem lön halálos, a' pallóra terítették; az ajtó mellett halálos félelemben rettegő urfi, dajkájja, de leginkább folyvást kintzott éles-atyja veszedelmire, iszonyúan kezdé sikoltani segedelem után 's az ajtó mellől előnyomulni. E' lárman megretentek a' gyilkosok, véltve, hogy talán valamely váratlan segedelem mégis érkezhethék; hogy tehát elhatározott gyilkolós rabló tervüket minélelőbb végezhessék, egyik közülök hátralep, mint eddig siker nélkül tett baltavágásának nagyobb súlyt adandó. Föl is emelé már bizonyos halálra éles baltáját, de midőn teljes erőből a' már megkintzotthoz ugorva vágni akar, az erőtetett ugrásban elszakad gatyamadzaga, mely után kapkodva leejti vállán lógó puskáját, kifordul kezéből baltája 's midőn hirtelen gatyáját felkapni nem tudná, eszméletét vesztve, hogy a' gyermek mozgó árnyékától meg ne ragadtassék, vagy mivel — mint a' gyermek állítja — nadrág is volt rajta, ettől meg ne ismertessék, kurta szűrét összerántva, guggolva nyomá ki a' szobából a' két másik megijedt gyilkost, ott hagyva lecsott gatyáját, baltáját és puskáját. A' haláltól megmenekült ur összeszedvén kis számu háznépét, hamarjában ugyanitt lakó testvéréhez Bogyay József szolgabíróhoz küldte. Ki hallván testvére szerencsétlen, de az isteni gondviselés által a' haláltól megmenekedett esetét, tüstint annak nemesak batorítására megjelent, hancm egyszermind az istentelen gyilkosok kipuhatolására rendelkezéseket tön. Nálunk f. hó 4kén egy pór aszszony 3 leánymagzatot szült, 's mind a' három, szülőljével együtt jó egészségű; a' szegény pórnót e' három magzat dajkálása leginkább busítja. H-k.—A' bécsi cs. kir. közönséges udv. kamra 5 évi kizáró szabadítékkal tisztel meg Karl Henrik körmezei hazánkfűt sodrony nélküli szemernyő-föltalálásra, mely nem nyomja úgy a' fejet, mint az eddigiek. — Brassai hírek szerint Plojest és Borecsin helységekben sajtászerű baromnyavalya támadt, mellyben fülelt lekonyítja a' szenvedő állat, szájából tajtékat ereszt 's 3 nap alatt elhull. E' nyavalyát szájrétű paczal-vésznek nevezik azon vidéken, noha inkább szájbajnak, vagy nyelvfének lehetne azt mondani. Az illető hatóságok azonnal czélszerűleg intézkedtek, hogy tovább ne terjedhessen a' vésszes ragály. — Rózsza Ferenc nagyváradi diákszertartásu kanonok, az egész papnevelő-házat saját költségén cserépsindellyel fűdeté be. — Kemenes vidékén a' fekete csimaz tetemes károkat tesz a' vetésekben, újszerűságon azokat gyökérkékben. Némi helységek határaiban egészen ujra kell vetni a' földeket. Néhol pusztít a' marhadög is. A' szüret középszerű, de az 1834dikihez közelítő bort ad. Akójaitt a' mustnak 8 fonkel v. cz. — F. oct. elején Kis-Beszterezén, Löventhal Samu báró nagy hajtó-vadászatán egy rendkívül nagy és szép medvét lőttek, mellynek magassága első lába talpától szügyeig: 3 talp 10 hüv.; hátulsó lába talpától hátaig: 8 talp 2 hüvelyk, hossza orrától kezdve 's hátgerincezen mérve a' farkaig: 7 talp volt. Belrészein kívül nyomott 390 fontot, és szalonnája kiolvasztva 19 kupa zsirt adott. — Minő vigyázattal szükség töltött fegyvert, kivált gyermek közt, tartani, köv. szomorú eset bizonyítja, közelebb mult héten egy kishesztercei szőlőpásztor töltött puskáját lakszobájában hagyá. A' gyermekek csak magokralevén honn, egyik közülök a' puskát kezébe véve azzal játszani kezdte. A' puszka elsült 's a' töltés a' szőlőpásztor közel álló kis leánya szívében keresztül 's azonnal halva rogyott a' földre. E. H.

Spanyolország.

(Espantero legközelebbi vállolati.) Madridi octob. 5ki magányos levelek szerint a' hadministerség érdekes sürgönyöket kapa Espanterotul, mikből kiviláglik, hogy a' győzelmes fővezér még e' hónapban tökéletesen véget vetend Cabrera dulongásinak Aragoniában, 's onnan novemb. elején Cataloniába nyomuland a' zendülők meghódítására, mind ezek végezte után decemberben Madridba fog utazni, elfogadandó azon hódolatosokat, mikre érdemesíteni tudá magát. —

Anglia.

(Pénzügyi zavarok.) A' Times igen komor színekkel főszi a' pénzkeringés mostani állapotját, 's többi közt így nyilatkozik: „Azon hírek, miket Great Western gőzös az egyesült szabad tartományokból hozza, igen csüggesztők azokra nézve, kik pénzügyi összeköttetésben állnak Amerikával; mert az ottani bank több heti erőködés után is csupán 120 ezer font sterlinget tudá összegyűjteni készpénzben, Angliába szállítás végett. Ki ezt józanul megfontolja, minden kellemetlen következményre készen tarthatja magát. Bankrésvényekben 's váltókban, mintegy 400 ezer font érkeznek ugyan szinte ez alkalommal; de a' hitelesökkenés miatt az előbbiek nem igen kapósak, az utóbbiakat pedig a' kereskedési kölcsönös tartozások nyelik el.“ A' többi lap mindazáltal nem szól e' tárgyról olly siralmas hangon, nevezetesen a' Globe így elmélkedik róla: „A' pénzvásár tökéletesen csöndes, és semmi nyugtalanító hír nem háborgatja jelenleg a' kereskedés szokott folyamát. Valamint a' kereskedés havonkint ha-

tározottabb korlátok közé vonul, úgy a' pénz sem olly igen kapós most kereskedési czélokra. Ambár kisebb mennyiségben kering tehát most nálunk a' pénz, azért mégis tökéletesen elég a' közönség szükségének jogszerű fűdőzésire. A' tönkek kevesbülése is világosan tanúsítja, miszerint alapos tárgyakra 's hitelt érdemlő vállalatokra épen nem hiányzik a' készpénz. A' magas kamatot pedig annyira megszokta már a' közönség, hogy hihetőleg senki nem fog miatta zúgolódni.“ A' M. Post még tovább megy jó reményiben, és sem az I fontos bankjegyek hirdett kibocsátását nem tartja szükségesnek, sem azt nem hiszi, hogy a' mostani zavarnak füzetés-szüntetés, vagy legalább fölfüggesztés lenne következménye. A' M. Chronicle véleménye szerint a' kész fizetés megszüntetése mulhatlanul becsesökkenést vonna maga után a' bankjegyekre nézve, mi mindenkinek tetemes veszteséget okozna; azért tehát nem is gondolhatni, hogy a' kormány illyesmire hatalmazná föl a' bankot, noha a' bankigazgatók nagy kedvet mutatnak ily fordulatra. „A' bankigazgatók, szól a' nevezett lap, kik azon körülményt hozhatják föl mentségül, miszerint a' kormány tetemes mennyiséggel adósuk, ez által elkerülnék azon vádat, mely hasonló esetben minden más bankot terhelne; de azért átlátni még sem vagyunk képesek, hogy vajjon miért legyen szabad az angol banknak, minden más országbeli föltt, tönket hirdetni? A' bank nem tön annyit áldozatot e' fordulat orvoslatául, mint más magányos bank minden esetre tett volna.“ —

(Hodges alexandriai főconsul. Nézetek a' keleti kérdésről.) London, oct. 10ikén: „A' londoni udvari lap oct. 5iki száma nem csekély csodálkozást szüle azon hirrel, miszerint ő fels. Hodges szerbiai volt főconsul Campbell helyébe alexandriai főconsullá nevezé ki. Campbell ezredes híven teljesíté kötelességét, 's azért nehéz megfogni, miért távolítják el őt állomásáról épen e' rendkívül kétes pillanatban? M. Ali iránti szeretetet épen nem tanúsita legujabb hivatalos szürgönyiben, sőt ellenkezőleg mindenkor úgy nyilatkozá, hogy az alkirály, bár mint nyilatkozá is, igen rövid idő mulva bizonyosan 's tökéletesen függetlenné hirdetendi ki magát. Azonban azt sem tehetniföl az angol kormányról, hogy politikáját most rögtön változtatni kíváná M. Ali ellenében, mert legujabban is határozottan oda nyilatkozá, miszerint M. Ali követeletét nem teljesíthetni, 's hogy Anglia ez ügyben végre kénytelen leend Franciaországtól külön válni és a' többi hatalmakhoz csatlakozni, ha t. i. a' franciaia kormány nem határozhatja el magát a' basa helytelen kívánati ellen szükség esetén tetteg föllépésre. Feszült kíváncsisággal várják e' fontos változtatás valódi okainak köztudomásra jutását. — A' Presse és Courrier français legujabb számai állítólag biztos forrásból jelentik, miszerint a' tuileriák kormánya végre határozottan M. Ali mellett nyilatkozá. Pontois utasítást kapott a' basa számára Egyiptus és Szýria örökös 's Candia holtiglani bírást követelni. E' hirre ezt jegyzi meg a' ministeri M. Chronicle: „Ha ez komoly szándéka a' franciaia kormánynak, mellytől többé távozni nem akar, úgy azon kérdést támasztjuk: milly okbul csatlakozék a' franciaia kormány a' többi hatalom titalmazó nyilatkozatához Konstantinápolyban a' kérdéses tartományok átengedésire nézve? Illy föltét alatt a' nagy hatalmak közbenjárulta nélkül is békét tudott volna eszközölni az alkirálylyal Chosrew basa. A' fiatal szultánnak segélyt ígérni 's aztán ily kívánatokkal föllépni, valóban annyit teszen, mint Törökországot megsérteni és az európai hatalmakat kigúnyolni. Ha ez volt Franciaország czélja, úgy nyíltan kellé azzal föllépnie, nem pedig a' török birodalmat föntartó szándék alá rejtjeni valódi határozatát. Világosan látjuk már most, miért hívaték vissza Roussin hajóvezér. Azért történt ez, mivel a' franciaia kormány nem helyeslé azon engedélyeket, miket a' hajóvezér a' porta iránt tön 's mivel hathatosan pártolni kívánta M. Ali minden követelését. Az angol kormány köteles volt Roussin visszahívatása iránt tudakozást intézni a' franciaia kormányhoz. 'S mi volt ugyan erre Soult tábornagy válasza? Megvallá é, hogy a' porta ügyét elhanyaglani és a' szultánt az alkirály követeletét elfogadására kényszeríteni szándéka? Soult nem vallá 's nem is vallhattá ezt meg, noha úgy látszik, hogy a' franciaia kormány csakugyan illyesmit akar létesíteni. Nem akarjuk e' nézeteket tovább vitatni; meg kell mindazáltal jegyezünk, hogy azon esetre, ha Pontois csakugyan ily utasításokkal megy Konstantinápolyba, úgy nem békeszándékkal küldé őt a' kormány. Mi azonban mégis mind e' mellett sem tudjuk elhinni, hogy a' franciaia kormány valóban makacsul teljesíttetni kívántatná az alkirály minden szerénytelen követelését. Soult tábornagy helyzeti sajtászerüése kívánja, hogy végső pillanatig legnagyobb részvétet mutasson a' basa iránt, ambár tetteg alkalmasint nem merészlend föllépni az európai tulnyomó többség kívánata ellen, mihelyt komoly határozatra kerülné a' dolog. Vannak, kik Egyiptust mintegy franciaia gyarmatnak szeretnék tekinteni; ez azonban csupán annyiból áll, hogy számos franciaia igen meleg helyecskére talált a' basa udvarában. Ezt Anglia nem irigyli, 's folyvást csupán azon leend, hogy épségben tartsa meg a' kereskedési 's népi kölcsönös jogokat.“

(A' vasutak 's légszesz nem új találmányok. Elegy.) A' Standard, mellynek hazug hírei egyébiránt már közmondássá váltak, egész komolysággal állítja, miszerint vasutak 1633 körül Northumberlandban már közönségesen divatoztak és North lordpeccsétör világosan emliti ezt 1671ki utleiratában. Bizonyos Speendig szénüggyviselő Whitehawenben ő lordsága szénbányaiból a' légszeszét csöveken írószobájába vezeté és világításra használá, sőt utóbb indítványt tön a' városi hatóságnak az utcák kivilágítására légszeszszel; melly ajánlatát mindazáltal nem fogadá el a' tanács. — A' rotherhami vásártéren nem rég egy igen tisztos öltözetű aszszony volt kötéllal nyakában eladásra kiállítva. Az árverés élénkül ment előre; miután azonban a' rendörség mutatkozni kezdé a' vásáron, hamar megtörtént az alku 2 f. 54 krért. A' hölgy azonnal elutazott kedves vevőjével a' sheffieldi vasuton. — Szász-Coburg-Gotha Ernest és Albert hgek

oct. 10ikén délután 4 órakor Londonba érkezének, 's kir. kocsikon Windsorba utaztak. — A' portsmouthi gyárban „Queen“ sorhajó elkészítésén dolgoznak, melly 110 álgut viselend 's egyike leend Anglia legroppantabb hadihajójának. Egyébiránt, vezérhajóul fog ez szolgálni a' földközi tengeren. — A' chinai kereskedéssel foglalkodó polgárok küldöttséget intéztek a' ministerséghez, 's tudakozák: miben áll tulajdonkép a' chinai kereskedés jelenleg? Palmerston nem akart egyenesen válaszolni; annyit azonban nyíltan kimonda, hogy most nem tanácsos kereskedési czélből hajókat küldeni Chinába.

Franciaország.

(Lapvélemények a' választásjavításról.) A' gyökeres választásjavítás mellett eddig még csak kevés lap buzog 's ezek közt leginkább a' „National“ tűnik ki, melly többi közt ezeket mondja-el e' tárgyrol: „A' legszelső baloldal választásjavítási tervét először azok ostromolják, kik a' hatalmat bírják; 2szor azok, kik már közel állnak ahhoz, 's végre a' doctrinaierek egész csapatja, vagyis az ugynevezett alkotmányosak, kik nem hiszik, hogy parányi fontosságjokat és népszerűségeket elnyelheti az általános javítás tengere. Ott, hol a' végrehajtó hatalom 's kamarák akademia gyanánt rendezvék, igen természetes, hogy a' választottak, vagy jelöltek összeszólalkoznak a' nagy tömeg avatatlanai visszautasítására. Ezenkül mellyik hőssel nem történik meg napjainkban igen könnyen, hogy valamely választmány elnöke vagy titkoka, vagy épen franciaországi pair lesz? Minél szűkebb a' versenyzési kör, annál kövérebb 's biztosabb a' zsakmány. Az udvarbeliek szerint mi a' jöllét tetőpontján állunk már, 's most csupán a' chinaiak példáját kell követnünk, 's mozdulatlanul megállapodnunk, 's talán épen a' régi perzsákként eselekednünk, kik halállal bünteték azokat, kik szólni merészelték újításokrul.“ — A' jour. d. Débats eleinte meglehetősen közönyösséggel nézte a' választásjavítási vitát; most azonban következőleg okoskodik: „Angliában igen természetes volt a' javítás utáni küzdés. A' régi angol választási rendszer legiszonyubb ellenmondásokat foglalt magában. Gazdag, nagy, iparüző városok nem bírtak követválasztási joggal; olly faluk is voltak ellenben, mellyek csak egy urat ismertek 's gyakran mégis két követet küldöttek az alsóházba. 'S mégis 50 évig küzde Anglia javításért, anélkül, hogy azalatt állapotja rosszabbult volna. A' francia választási törvény ellenben igazságos és bölcs, mert szigoru egyenlőséget gyakorol. Ez minden pártnak nyitva áll, mert mindenkinek szabad az ország kormányzatáért küzdeni, csupán azon egy föltét alatt, hogy hazája érdekeit mindenkor szemei előtt tartsa. Az ellenzés iróji a' mostani választási rendszer czélszerűtlenségéről törekszenek minket meggyőzni, 's e' czélszerűtlenség miatt új törvényt kívánnak alkotni. — A' szelső baloldal vezérei mindazáltal feledek, hogy a' népre nézve jobb, ha, tökéletlen, mintha épen semmi törvényvel nem bír, az pedig nem bír törvényvel, ki minduntalan változtatja ezt. A' mostani francia társaság legfőbb hibája az, hogy hagyományi nincsenek; alig van egy két törvényünk, melly egész nemzedéket élt keresztül. Minden 10—15 évben új alkotmányt gyártottunk. Innen származik azon esekély tisztelet, mellyel intézvényink bírnak. Nem látják által a' javítók, hogy terveik létesítése minden kormányzást lehetlenítend? Dicsérnünk kell a' baloldalt, mellynek elég bátorsága volt minden tekintetben frígyet bontani a' szelső ellenzéssel. Az elválás tökéletes.“ Itt aztán bővebben taglalja a' nevezett lap Odilon-Barrot tervét, melly szerint ugyanis csak a' nemzetörököt kívánná a' választási jogban részesíttetni, míg a' radicalok e' jogot általánosan minden emberre akarnák terjeszteni. Ez utóbbi elvet a' nép műveletlensége miatt félrevetendőnek itéli a' jour. d. Débats, mert nem képes annak helyességét átlátni, hogy birtoktalan ember határozatot hozhasson a' birtokos érdekei fölött. E' tárgy élénk harczot támoszta most a' francia sajtó külön árnyéklati közt, melly még a' keleti ügyet is valamennyire hátra látszik szorítani. —

(Vélemény a' spanyol viszonyokrul.) A' National szerint a' francia kormány annyira ment végre alkudozásiban d. Carlossal, vagyis tulajdonkép inkább Beira hgnóvel, hogy d. Carlos meghatalmazá parisi ügyviselőjét az alkotmányos királyné megismerhetésére, 's mi még nevezeteseb, Cabrerát is fölhatalmazá fegyverlerakásra, ha t. i. ez azt tenni jónak találá. A' tuileriák mindazáltal ennél valamivel jobbat, azaz parancsot kívántak; de a' bourgeois kis udvar nem akart semmit hallani illy parancsról. 14 nap előtt sokat regélt a' sajtó Decazes küldetéséről Madridba, mellyet házassági tervekkel hoztak kapcsolatba. Decazes és meghittjei igen örültek e' hírenek. Ez azonban csupán bohózatnak tekintendő. Soult, Decazes 's még néhány személy, kik magas helyzetükben sem veszték el nyereszkedési kedvöket, tetemes kölcsönt tervezettek Spanyolország számára. E' kölcsönt a' philippini szigetek jövedelme vala biztosítandó. Egyébiránt a' kölcsön három részre fogott volna oszlani, mellynek elsőjét készpénzben akarák azonnal kifizetni a' felszigeti kormánynak, 2dikát váltókban, 3át pedig azon hírenek Franciaországba érkezte után, miszerint a' kérdéses szigetek már átadtak a' kölcsönző társaságnak. Ez okbul több gyűlést tartottak a' nevezett férfiak e' létesíthetlen terv részletes kidolgozására. Soult tábornagy maga személyesen nem volt ugyan jelen e' gyűléseken; de mindenütt mondák, hogy ő képviselendi e' tekintetben a' francia érdekeket. Rothschild nem akart e' pénzügyi munkálkodásban részt venni. Aguado, ki spanyol létere igen jól tudja, miszerint hazája soha nem engedendídegen birtokba adatni a' philippini szigeteket, nem akart részesülni az alkudozásokban, hanem inkább visszavonult falusi jószágára, hogy minden alkalmatlanságot kikerülhessen. A' spanyol követ ünnepi lakomatada nem rég, mellyen igen világos határozottsággal nyilatkozék Soult tábornagy Carlos kívánata iránt, melly szerint szabadon ohajna bocsáttatni. Soult ellenzi a' trónkövetelő e' kívánatát, 's a' ministerség néhány nap mulva tanácskozás alá veendi e' tárgyat. A' kormány mindazáltal nem szándékozik elbocsátani d. Carlóst, de előbb Apponyi gr. nyilatkozatát akarja

bevárni, ki részéről magasb utasításokra várakozik. — D. Sebastian infans már elutazott Nápoly felé, még pedig titkon; midőn d. Carlos reggel fölkel, már távol volt d. Sebastian, 's búcsu nélkül folytatá utját. —

Németország.

(Dunin érseket katonák által fogatja el a' király.) Berlin, octob. 6ikán: „Jelentés érkezék már a' kormányhoz Berlinből, miszerint Dunin érsek tegnapelőtt a' polgári és katonai hatóságok nem esekély bámultára csakugyan oda érkezék. Csak a' káptalan látszék előre értesülve lenni megérkezéséről; mivel szokott ünnepélyekkel fogadá főpásztorát. Érkezte után azonnal nagy misét szolgált az érsek a' székesegyházban. Midőn csodálkozásukat jelenték a' hatóságok, hogy az érsek megjelente előtt semmi kormányirat nem értesíté arról a' várost, egyszerűen csak azt válaszolá Dunin, hogy elutaztat tudatá a' királlyal. Berlinben annyival nagyobb ingerülség látszik az érsek ellen uralkodni e' váratlan lépte miatt, mivel általánosan hiszi a' nép, hogy korábban szavatadá d. a' kormánynak, miszerint a' fővárost nem fogja elhagyni, 's épen azért nyere olly korlátlan bizalmat és szabadságot. Az érsek e' lépte olly hamar elhatározó következményü lön, hogy ő bizonyosan maga sem gyaníthatá ezt előre. Flottwell tartományi főelnök ugyanis, mihelyt az érsek megérkezterül értesült, mi egyébiránt igen messze ágazó tervvel látszik kapcsolatban lenni, Kanitzból Posenbe kocsizott 's fels. rendelet következtében tudatá vele a' kimondott ítéletet, mellynek egyszersmind végrehajtását jelenté neki. Az érseki palotát azonnal katonasággal rakatá meg Flottwell, 's értesíté Dunint hogy készen áll a' koesi, mellyen tüstint utaznia kellend. Dunin néhány baráti el levén illy jelenetre készülve, vészharangokat kezdének ugyan kongatni a' nép fölzendítésire; de a' szemeselnök azonnal elfogatá, 's börtönbe záratá őket, 's hihetőleg törvényszék elibe fognak állíttatni mint olyanok, kik várban zendülést akartak támosztani. A' város tökéletesen csöndes maradt, 's Dunin érseket még azon éjjel elvívék és a' kolbergi várba szállítják, hol már most a' törvény és ítélet büttje szerint kellend a' rá szabott büntetést kiállnia. A' posen-gneseni főkáptalannal pedig tudatá a' kormány, hogy az érseki megye jövendő kormányzatáról más-kép gondoskodjék, mert a' főtörvényszéki ítéletet Dunin érseken végre hajtatni szándéka. Feszült kíváncsisággal várja mindenki: mi leend következménye illy rendkívüli eseménynek, melly már annyi idő óta számos jeles írónak szolgálja okoskodási és vitakozási tárgyul.“ —

(Kormányjelentés Dunin érsek ügyében.) A' porosz kormánylap következő ezikket közöl: „Berlin, oct. 11ikén: „A' poseni tartományi fő-törvényszék f. é. február 23ikán kimondott ítéletét Dunin Márton gnesenposeni érsek ügyében, miután az érsek april 23ikán kegyelem utjára folyamodék, majus 20iki legf. kir. rendelet oda szelidíté, hogy az ellene kimondott hat hónapi várfogság tökéletesen megszüntetvén hivatalától megfosztatása mindaddig függőben maradjon, míg kiviláglanék: vajjon, nem lelhetni e' módot, melly szerint hivatala folytatását az érsek tulajdon nézetei értelmében össze lehessen egyeztetni a' kir. birodalomban főálló törvényes rendszabályokkal. Mivel azonban az ítélet-kihirdetéskor nyilvánított viszonyoknál fogva nem lehet megengedni az érseknek a' megyéjébe térést: tehát tudtául adaték, mikép a' vallási és belminister engedelm nélkül nem szabad Berlint elhagynia, egyébiránt megengedtetik neki, hogy a' ministerség tudtával 's megegyeztével az ország bármely részében választhasson magának lakhelyt. E' határozattal, mellyet sept. 10iki kir. rendelés ismételve ujta meg, egészen ellenkezőleg az érsek f. hó 3kán Berlinből megszökött 's visszatért Posenbe, hivatalos munkálkodását újra megkezdendő.“ Aze' szökes által ismételve tanusított engedtelenség azon kénytelenségbe juttatá a' kir. kormányt, hogy újra eltávolítsa megyéjébül az érseket. Az érsek már elhagyá Posent 's f. hó 6iki kir. rendelet következtében, Kolberg város tüzetek ki lakhelyül.“ — Oct. 9ki berlini levelek szerint Dunin érsek csak erőszaknak engedve hagyá el palotáját, melyet zárva találtak a' kormánybiztosak 's lakatossal erőszakosan törttek föl. A' főpap maga félig öltözött ágyban ült, midőn beléptek hozzá a' biztosak; tudtára adák, hogy azonnal utra kell mennie. „En csak erőszaknak fogok engedni,“ felelé a' szilárd akaratu főpap; azután félig erőtetve felöltözött mindkét karján vezetteté magát, mert csupán tettelegi erőszaknak kívánt engedni, mikép azt többször világosan kimondá. Midőn huga, Dunin Skolasztika kisasszony, aranyat akart neki adni, ezeket mondá félig tréfásan az érsek: „A' ki fogollyá tesz engem, az élelmezésemről is gondoskodni tartozik.“ —

Törökország.

(Szoliman basa fejét veszté.) Oct. 5iki triesti levelek szerint M. Ali a' francia főconsul újabb nyilatkozatára némileg engedékenyebbnek látszik ugyan; de kik őt közelebrül ismerik, meg vannak győződve, hogy ezt csak szüleg teszi 's Ibrahim basának újra megparancsolá, hogy sept. 26ikán induljon meg Koniah felé. — Szoliman basa is Konstantinápolyba érkezék Hafiz kíséretében; de oka volt tüstint megbánni e' hamarkodást, mert régi török szokás szerint azonnal levágák fejét 's közszemlére tűzék ki nyilvános ovadékul. Darabidő óta ismét görög martalóczak háborgatják a' tengeri kereskedést. A' dalmát partvidéken egy ausztriai kereskedőhajót rabolt ki egy illy kalóz, de „Athina“ hadihajó hatalmába kerülven érdemlett büntetésre jutottak a' rablók. —

(M. Ali folytatja izgatását.) Alexandria, sept. 16ikán: „Az alkirály levelet intéze a' szultán anyjához, mellyben azon kérelmek kieszközlésire szólítja fel őt, mikkel Ali a' po táhozjárult. M. Ali ügyviselője, ki e' levél átadására megbízva volt, ezt írá urának Konstantinápolybul: „A' szultánmő nem adhata nekem levelet. Parancsolá tudtodal adnom, miszerint Chosrev basa olly keményen őrizteti őt, hogy teljességgel nem válaszolhat leveledre. A' hárem telve kémekekkel, kik még a' beszédet is kilesik. Senki nem léphet most a' háreambe, kinek az ezelőtt meg volt engedve. Még az orvosak lépteit is mindenütt a' nagy vezér heréltjei kísérik.“ —

A szultán ígérte, hogy nyilvánított kérelmidet buzgón pártolandja, de nem igen látszik reményleni Chosrew basa eltávolíthatóságát, mert legújabbban minden magasb hivatalra párthíveit alkalmazá. Csupán az ulemák ellenségei a basának 's gyűlölik őt, mivel keresztény hatalmak befolyásának veté alá a török birodalom ügyeit. Konstantinápolyban folyvást tárgyalnak a basának 's gyűlölködő, mivel keresztény hatalmak befolyásának veté alá a török birodalom ügyeit. Konstantinápolyban folyvást tárgyalnak a basának 's gyűlölködő, mivel keresztény hatalmak befolyásának veté alá a török birodalom ügyeit. Konstantinápolyban folyvást tárgyalnak a basának 's gyűlölködő, mivel keresztény hatalmak befolyásának veté alá a török birodalom ügyeit.

(Az angol-francia hajóhad Besika-öbölben.) Smyrna, sept. 19-ikén: „Az orosz követ jelenté, hogy az angol-francia hajóhadnak Konstantinápoly előtt megjelenési esetén azonnal elhagyandja a török fővárost, az angol követ ellenben nyilvánítja, mikép Anglia hajóhada 3 esetben szándékozik a dardanellákba nyomulni: 1) t. i., ha Konstantinápolyban zavargás támadni találna; 2) ha orosz hajóhad közelítne Konstantinápolyhoz; 3) ha Ibrahim basa előnyomulna sergével. Meh. Ali pedig 26-ikén megindítja sergét, ha t. i. addig ki nem elégítik kívánatit. Az ausztriai hajóhad parancsnoka rendelést kapott mindenben egyértelműleg intézkedni az angol-francia hajóhaddal, mely most a besikai öbölben horgonyoz a dardanellák előtt. A sok hadihajó kényelmire sátorokból 's fabódékból egész falu keletkezék már a parton, 's ez ada okot némely francia lapoknak oly formán nyilatkozatra, mintha a francia kormány állandó foglalást szándékoznék tenni azon vidéken. Az egyesült hajóhadak mostani helyzete igen kényelmes ugyan, de a téli viharok alatt nem lesz tanácsos ott horgonyzaniok, 's Anglia örömeit látna előnyomulni Ibrahim basát, hogy ürügye lehetne a dardanellákba nyomulásra, mit tél bekövetkeztekor ugy is mulhatlanul meg kellend tennie. — Smyrnában tegnapi két máltai férfi fényes nappal megöle egymást az utcán. — Tenedosi hírek szerint valami fontos történet készül kifejlenni keleten, mivel „Amazone“ francia fregát már indulóban volt Franciaország felé betegekkel, midőn rögtön érkezett ellenparancs következtében maradnia kell, 's azóta még inkább erősítik az ott állomásozó francia hajóhadat, mely már most 17 vitorlából áll, egyenlőn az angol haderővel; ez utóbbit mindazáltal rövid idő múlva még négy sorhajóval szándék szaporítani“ —

(Lalande a dardanellákba kíván nyomulni. Elegy.) Besika-öböl hírek szerint az egyesült hajóhadak legénysége legjobb egészségnek örvend, de valamennyire unni kezdi már a hosszas munkátlanságot. Az angol hajótisztek meg vannak gyűződve, miszerint a francia kormány nem fog fegyvert emelni M. Ali ellen, ha kényszerítésre találna kerülni a dolog. Egyébiránt a két hajóhad tisztei legnagyobb szívesseggel társalognak egymással, noha pillanatig sem titkolják, hogy igen jól tudják, miszerint ellenkező ezétra lesznek előbb utóbb törekedni kénytelenek. A francia hajóvezér és M. Ali folyvást oly titkon leveleznek egymással, hogy irataik tartalmából mindaddig semmi nem juthat köztudomásra. Általában annyira titokba burkolkozik a diplomácia, hogy épen semmit nem tudhatni meg. Az oroszok és angolok minden oldalra megbízottakat küldöznek a nép-kegy megnyerésére 's gyűlölség-gerjesztésül ellenségeik iránt. Az orosz kormány 14 sorhajót 's 300 szállítót gyűjtte össze Sebastopolban. E' roppant erő minden pillanatban kész Boszporba vagy dardanellákba indulásra. Bandiera ausztriai alhajóvezér jelentést tün Lalande hajóvezérnek, miszerint kormányától kapott utasítás következtében a francia és angol hajóhadakkal mindenben együttműködand. Lalande parancsot ka-

pott Parisból Konstantinápolyba rándulásra, annak kieszközléseül, hogy az egyesült hajóhad Konstantinápoly előtt tölthesse a telet. Mondják, a hajóvezér azon ígérethétre van fölhatalmazva, hogy az egyesült hajóhadak nevezeteseb része Alexandriába fog vitorlázni és kieszközleudi a török hajóhad kiadását, ha a porta viszont szabadságot ad az egyesült hajóhadnak Konstantinápoly előtt tehetésére. Stopford hajóvezér szinté Konstantinápolyba szándékozik, hogy nagyobb nyomosságot nyerjen Lalande kívánata.

(M. Ali meggyógyult. A porta új határozata.) Konstantinápoly, sept. 25-ikén: „M. Ali meglehetősen veszélyű gyomorlázal küzdött ugyan; de már ismét tökéletesen helyre állott egészsége. Némelyek mérgezésnek tulajdonítgák baját 's majd a portát 's tulajdonkép Chosrew basát, majd a reményiben megcsalatott kapudán basát, majd pedig Angliát vádolák e' miatt. Mit kelljen tulajdonkép e' tekintetben himni? azt még csak hozzávetőleg sem mondhatni meg. — A porta azon újabb határozatát közlé a nagy hatalmak képviselőivel, miszerint az egyiptusi örökösülést kész megadni M. Alinak; Szyriára nézve azonban föntartá magának a nagyúr a véghatározatot, melynek a basa, mint a magas porta alattvalója, engedelmessé lenni köteles. Ezt könnyű kimondani; de teljesítését eszközölni fölötte nehéz, mert M. Ali e' pontban csupán tulnyomó erőszaknak fog engedni. —

(Adatok a szultánról és M. Aliról.) Konstantinápoly, sept. 26-ikén: „Alkalmassint nem találhatni egész Európában talpalatnyi földet, hol kevesebbet gondolnak az emberek a keleti ügygel, mint épen Konstantinápolyban. A padisah mindenható, mond a nép, ócsinálja a királyokat 's kormányozza e' világot, mi bajtól rettegetünk tehát? Az Eufrát mellett csatavesztésről, az elszélyesztett hadseregről, 's a birodalom nyomasztó helyzetéről csak a nép legesekélyebb része értesült, 's minden ember legnagyobb nyugalommal folytatja szokott foglalkodását. Valamiremitő fekszik e' vakhívésben a sors iránt; midőn a nép szelleme hanyatlani kezd, akkor végkép megsemmíti a nemzeti büszkeséget 's becsérzetet. Ezalatt emberi avatkozás nélkül változtatják egymást az események. Napról napra világosb lesz, hogy a magas bírák közt legnagyobb egyenletlenség uralkodik, 's hogy ellenkező érdekek mindinkább 's határozottabban tűnnek ki. Meh. Ali jól tudja ezt hasznára fordítani. Alaptalan ugyan, hogy hajók küldettek az alexandriai kikötő elzárására; de az csakugyan való, mikép a büszke alkirály, minden újabb összes fölszólításra határozottabban hangon mondja ki, hogy a hajóhadat nem boesátja szabadon, és Szyriát független örökségül kívánja birni. Tegnap látam a nagyurat meesetbe lovagolni. Külsője különbözik az eddig róla közölt leírásoktól. Fiatal, magas, komoly alakot láték, korán-tuli érettséggel, halvány arczeval, de átható szemekkel és szilárd villogó tekintettel. Atyjához valamennyire hasonlít, 's arczeifejezése igen érdekes lehet, ha szenvedélyek dúlnak keblében. Előtte Mahmud két veje lovagolt és a derék Hafiz basa, kit oly mélyen aláza meg szerencsétlensége. Visszatértekor zenével fogadák a kikötő közelében a fiatal szultánt, hol az angol és francia hajótisztek udvarlottak neki. Aranytól ragyogó dereglyébe lépett aztán az ozmanlik fiatal uralkodója 's röplüve tünt el tengeren 24 evezőlegény rendes dolgozása által. A hadihajók üdvölvéseket ropogtattak, miket dörögve hangoztattak vissza a szerail falairól. — Hiteles hírek szerint a koniahi basa nem pártolt el; annyi mindazáltal mégis bizonyosnak látszik, hogy Ibrahim basa csakugyan előnyomulásra készül, 's józan megfontolással valóban nem is igen tehetne czélszerűbbet ennél. A török hadsereg Malatia mellett minden hadi és táborszer nélkül vesztegel 's M. Ali fia minden lépte által új párthíveket nyerend. Palaestinában dögvész dühöng. Egyébiránt ha eddig lehetne még némi kéteskedést táplálni M. Ali valódi szándéka iránt, ugy az már most tökéletesen elenyészett legújabb nyilatkozatai által. Nála hajolhatlan akarattá lön azon eszme, hogy Konstantinápolyba kell mennie, 's hogy eddig késett, azt csupán azon armánynak kell tulajdonítani, miszerint előbb pénz és jó szavak által lehetőségig akará szaporítani párthíveit 's jóakaróit Konstantinápolyban. Lehet, miként ezenkül még azért is várakozék oly sokáig szándéka létesítésével, hogy jobban kipuhathassa a nagy hatalmak tulajdonképi szándékát. Nem rég azon bizalmas nyilatkozványt tevő M. Ali valaki előtt, (híhetőség csupán azért, hogy mindenki megtudja) miszerint az idegen hatalmak ninesenek egymással egyezésben a keleti ügy eldöntésére használandó eszközök iránt, Russzia pedig egyedül is képes meghusítani terveit, hadsereggel gátolndván Konstantinápolyba juthatását; mit azonban a többi hatalom, ünnepeles ígérethétre fogva, soha nem fogna megengedni, 's így ő e' tekintetben is tökéletesen nyugott lehet, mert szükség esetén elég erősnek tartja magát orosz hadsereggel megküzdésre. Most leginkább azt szeretné bizonyosan tudni az alkirály, hogy valóban partra szándékoznak e az angolok Suez mellett 20 ezer embert szállítani, mert Egyiptus jelenleg ingerült állapotban van, a katonaság pedig más helyeken is szükséges. Egyedüli reménye azon hiedelemben alapszik, miszerint a hatalmak nem fogják Angliának e' lépést megengedni. Terveit azonban mind e' mellett is nyugott lélekéberséggel folytatja, minden védhető pontot erősít, 's minden kitelhető segélyforrást harczereszközökre használ, Európában pedig néhány lapot fizet érdekei pártolására, míg a török birodalomban az elméket izgatja“ —

Gabonaár: Pest, octobe 25-ikén: Fiszta buza: 160, 145, 130; — Kétszeres: 113, 108; 100; — Rozs 100, 95; 90; — Arpa 93, 90, 85; — Zab 66, 64, 60; — Köles —, —, —; — Kukorieza: 105, 100, 94; — Köles-kása; pesti m. v. garas.

Dunavizáltás: Pest, octob. 21-ikén 3' 10" 9" — 25-ikén 3' 10" 0" — 26-ikén 3' 10" 6" —